IV. Unitatea Creștină, Soluția logistică, Coordonatele ortodoxe ale dialogului ecumenic (Necesarul)

Ep. 6, Dialogul ecumenic, o abordare sistemică de rezolvare. Partea 2 – Tradiție, analiză și folclor

August 2025

Doru Nastasă

Unitatea Creștină, Ep. 6, Soluția logistică – Necesarul. Ecumenismul, o abordare sistemică de rezolvare

Partea 2 - Tradiție, analiză și folclor teologic

Unde suntem la nivelul tezelor teologice. Fără o abordare sistemică, Ecumenismul devine o discuţie pe baza unei Tradiţii dar şi a unui folclor teologic istoric, a unor teze la nivel de vorbire generală, populară. Stil popular-comun de abordare a diferitelor discuţii. Datorită lipsei prezenţei sistemelor necesare discuţiei, a completărilor necesare în analiză şi datorită unor lipsuri interne, diferite teze istorice nu sunt demonstraţii complete pe subiect, ci doar incipiente. Analizarea tezei Primatului.

August 2025, Doru Nastasă

Ep. 6, Partea 2. Tradiție, analiză și folclor

Cuprins

1. Rezolvarea problemei unității creștine stă în analizarea nivelului tezelor ortodoxe. Nivelul de informație prezent în teze
2. Raportul Teologie-Știință este egal cu raportul Scriptură-Prezent. În Scriptură există un sistem de comuniune, cu diferite intersecții, dar nu suport deplin de analiză și demonstrație
3. Deblocarea autentică a problemei se va face într-o perspectivă care să adune oamenii, sistemele, problemele și contribuțiile pe o foaie de hârtie
4. Fără o abordare sistemică și extinsă, tezele devin o combinație între Tradiție și folclor teologic, vorbire populară pe diferite subiecte
5. Limitele teologiei și intersecția cu alte științe. Depășirea liniei între dogmă și alte științe. Teologia nu abordează integrativ discuția
6. Ecumenismul nu poate fi rezolvat prin teze nestructurate corect. Trebuie teze tehnice
7. Unde se termină Tradiția și analiza și unde începe folclorul. De la Tradiție și analiză la folclor. Diferența Tradiție-folclor
8. O analogie necesară: tehnică, strategie și tactică militară
9. Aplicarea prezentului la istorie. Ecumenismul este un abuz larg asupra istoriei. Biserica are nevoie de un prezent, prin dialog și deschidere
10. Exemplu: Analiza tezei Primatului.

1. Rezolvarea problemei unității creștine stă în analizarea nivelului tezelor dialogului. Nivelul de informație prezent în teze

1. Problema unității creştine trebuie înțeleasă la nivelul tezelor teologice. Doar acolo va fi rezolvată, nicidecum în vreun „dialog”, prin resurse, prin compensarea unui necesar de informaţie.
2. Cum analizăm tezele ortodoxe, la nivel de informaţie? Există câteva modalităţi, însă în mare voi încerca să punctez nivelul folosind rapoartele Scriptură-Prezent, Sistem teologic-sisteme actuale.
3. Raportul Teologie-Știință este egal cu raportul Istorie/Scriptură-Prezent. În Scriptură există un sistem de comuniune istoric, cu intersecţii cu alte domenii ale vieţii. Din Scriptură putem dezvolta un sistem de comuniune, care atinge şi managementul organizaţional, şi argumentarea, şi alte sisteme. Dar nu putem dezvolta complet demonstraţia şi argumentul teologic fără prezenţa tuturor sistemelor implicate în discuţie.
4. Dezvoltările teologice în diferite direcţii, ar trebui acoperite prin sisteme specifice şi nu la nivel de vorbire populară, netehnică. Tradiţia acoperă teze din zona de comuniune, şi încearcă în mod ineficient să acopere demonstraţii şi teze, demonstraţii populare, pe diferite subiecte, care aparţin de domenii specifice.
5. Trebuie să evoluăm de la o contraargumentare primară, incipientă, la o contraargumentare consolidată, la o demonstraţie. De la răspuns incipient în diferite direcţii la demonstraţie largă. Contra-argumentarea primară istorică nu este egală cu o demonstraţie largă şi nu este egală cu o analiză completă.
6. Astăzi ajungem a avea atât o Tradiţie, analiză primară, dar şi folclor, vorbire populară pe diferite subiecte, care nu sunt suficiente pentru o convergenţă a argumentului teologic.

2. Raportul Teologie-Știință este egal cu raportul Scriptură-Prezent. În Scriptură există un sistem de comuniune, cu diferite intersecții

1. A înţelege limitele sistemului teologic, limita sistemică şi de analiză, se poate face pe baza unor ancore majore care să ne ajute în această evaluare. Un realism asupra a ce poate acoperi teologia este necesar în discuţie şi nivelul la care teologia acoperă această discuţie. Este important să găsim un punct în care să vedem această limită.
2. Din Scriptură se poate dezvolta un sistem de comuniune, deoarece Scriptura are tot suportul necesar pentru acesta. Şi asta s-a întâmplat extensiv, în Tradiţie, în scrierile Bisericii.
3. Din Scriptură nu se poate dezvolta în direcţiile management, management organizaţional, argumentare, comunicare avansată, dar şi în alte direcţii, deoarece Scriptura nu este un suport întreg, o colecţie extensivă de sisteme. Este dedicată „adevărului”, sensului vieţii, împlinit prin Dumnezeu. Limita este sensul vieţii, un sistem de comuniune. Scriptura nu are un curs de management organizaţional ca suport pentru a discuta primatul şi nici un curs de argumentare formală, pentru a putea discuta teza protestantă, care este un exerciţiu avansat de argumentare.
4. Raportul de incompletitudine şi limita istorică poate fi văzut în raportul Scriptură-Ştiinţă, Istorie-Prezent.
5. Problema neînţelegerii între catolici, ortodocşi şi protestanţi este nivelul demonstraţiilor, vorbirea populară din diferite teze, vorbirea nesistemică, demonstraţii populare pe diferite subiecte – stil popular. Există limitări sistemice în dezvoltarea tezelor ortodoxe, limitări care trebuie puse în evidenţă. În zona dialogului ecumenic, tezele care au dificultate, deşi au un suport dogmatic, afirmaţii dogmatice corecte, ajung într-o zona de demonstraţii populare, folclor teologic, vorbire populară în diferite direcţii. Nu putem să ne întindem în orice direcţie doar pentru că „adevărul” şi să emitem tot felul de teze pentru că „adevărul”. Adevărul este în fiecare dintre aceste sisteme din prezent.
6. Ce trebuie făcut astăzi, este o dezvoltare şi actualizare, pe baza prezentului, a teologiei din zona dialogului ecumenic. Raportul actual/necesar în diferite teze este de 1:5, 1:10.

3. Deblocarea autentică a problemei se va face într-o perspectivă care să adune sistemele, problemele, oamenii şi contribuţiile

1. Abordarea sistemică de soluţionare este cheia/fundamentul discuţiei şi va aduce o convergenţă naturală.
2. În această discuţie, pentru a putea produce o soluţie, ai nevoie să aduni la un loc, perspectiva corectă, sistemică, sistemele implicate, problemele de rezolvat, oamenii care trebuie să fie prezenţi la discuţie şi direcţiile de contribuţie.
3. Pentru a se trece de la teze care sunt un amestec de Tradiţie şi folclor, de vorbire populară pe diferite subiecte, trebuie făcută ordine în teze. Trebuie să spună articulat că aici trebuie sistemul X, aici trebuie sistemul Y, aici trebuie sistemul Z, că pe aceste zone mai trebuie dezvoltat, şi că este nevoie de integrare largă a discuţiei, că perspectiva necesară pentru o abordare corectă este un sistemică şi integrativă. Prin adunarea tuturor sistemelor la discuţie şi prin integrare.

4. Fără o abordare sistemică și extinsă, tezele devin o combinație între Tradiție și folclor teologic, vorbire populară pe diferite subiecte

1. Faptul că această discuție aparține teologiei, nu este un cec în alb pentru o abordare discreționară, numai printr-o lentilă și printr-un sistem teologic istoric, pentru a scrie orice, oricum, despre orice.
2. Un **curaj istoric** va fi să se puncteze clar, că **aici mai trebuie asta și aici mai trebuie asta**, că în diferite teze trebuie să adoptăm o abordare integrativă. Altfel, tezele rămân la nivel de idei primare, idei corecte, care fac parte din Tradiția Bisericii, iar restul devine o vorbire populară pe diferite subiecte, care nu va fi niciodată suficientă pentru o convergență.
3. **Limita istoriei este discuția zero în subiect.** Trebuie să dăm dovadă de **responsabilitate teologică, să asumăm această limită a teologiei și a sistemelor utilizate istoric**, dar și a analizei „din interior”, care evident a adus o limită puternică la nivel de analiză. Dacă tu ai doar un sistem prezent, este evident că nu ajungi nicăieri la nivel de analiză pe celelalte sisteme. De aceea primatul și protestantismul sunt teze cu insuficiență sistemică.
4. De la un punct încolo în anumite teze se ajunge la vorbire populară neorganizată, care nu are sens. Patriotismul ortodox și dogma ortodoxă nu înseamnă demonstrații largi și comprehensive, suficient de puternice pe subiect.
5. A discuta despre limita istoriei este un subiect sensibil, care va genera reacții. Nu oricine e dispus să accepte că există o limită care trebuie depășită. Dar exact acest lucru trebuie să îl discutăm, care este limita și cum o depășim.

5. Limitele teologiei și intersecția cu alte științe. Depășirea liniei între dogmă și alte științe. Teologia nu abordează integrativ discuția

1. Care este limita ştiinţei teologice? Un set de afirmaţii primordiale pentru existenţă, un sistem de comuniune, exemple, o istorie, pe baza cărora putem să conducem o discuţie articulată despre sensul existenţei, despre viaţă.
2. Însă această ştiinţă teologică, de a încadra în nişte limite ale existenţei nişte acte, alături de un suport de informaţie bogat (Scriptură, Tradiţie), nu oferă teologiei dreptul de a face management, management organizaţional, argumentare şi altele, de a depăşi nişte limite de sistem.
3. Iar aceste limite sunt evidente, nu sunt singurele, trebuie căutate, au impact major în discuţie şi duc la teze insuficiente, la demonstraţii fără putere de pătrundere şi convergenţă.

6. Ecumenismul nu poate fi rezolvat prin teze nestructurate corect. Trebuie teze tehnice (1)

1. Trebuie să ajungem la un punct în care **separăm Tradiţia de folclor**. Trebuie să identificăm ce nu e afirmaţie majoră importantă, ce e analiză şi ce e povestire şi folclor, altfel nu progresăm în discuţie şi transformăm folclorul în ştiinţă teologică.
2. **Contestarea responsabilă a nivelului tezelor ortodoxe din dialogul ecumenic** este actul prin care se va aduce dezvoltarea teologică necesară fiecărei teze şi prin care se va aduce convergenţă punctuală. Asta a spus părintele Stăniloae despre această problemă (dacă extindem semnificaţia cuvintelor sale).
3. De exemplu în primat. În primat ai nevoie de analiză tehnică, de management organizaţional, de argumentare, teologie, comunicare, dar şi de altele. Primatul este la nivel de idei primare.
4. „Se spune că primatul este rău”. Bine, e rău, dar demonstrează pe larg asta. Ce ne lipseşte este o demonstraţie convingătoare. Contraargumentarea primară istorică este insuficientă.
5. Câteva idei istorice produse în stânga şi dreapta, descrieri non-tehnice, care încearcă să acopere câteva puncte esenţiale ale discuţiei, dar nu au suportul necesar, descrierile generale istorice, non-tehnice, nu sunt decât un rezumat de idei principale în cel mai bun caz, sau un cuprins de carte, titluri de capitole.
6. Din istorie avem surpriza să avem doar titlurile capitolelor care trebuie să fie dezvoltate, nicidecum tezele necesare. Dintr-o carte pentru primat aduni 2-3 pagini de idei principale.

6. Ecumenismul nu poate fi rezolvat prin teze nestructurate corect. Trebuie teze tehnice (2)

1. Vorbire populară non-tehnică, folclor preluat de mulţi, la mâna a 3-a devine valoare şi ştiinţă, devine analiză şi legitim. Povestiri non-tehnice, sunt preluate instituţional, dar nu sunt o valoare în sine.
2. Diferite vorbiri în diferite locuri, discuţii laterale, devieri, nu sunt o abordare structurată de analiză, nu sunt teze de analiză. O idee principală şi o contraargumentare primară nu sunt egale cu o demonstraţie.
3. Poate fi contestată afirmaţia mea printr-o propunere de tipul *nu ştie tezele*. Dacă nu ai o abordare integrativă şi sistemele folosite nu sunt corespunzătoare, tot ce e acolo este povestire generală şi nu o să aibă capacitatea să cuprindă şi să exprime argumentat esenţa subiectului, şi nici să aducă o convergenţă. Primatul şi protestantismul nu au terminologie de management organizaţional şi de argumentare formală, deci e clar că au lipsuri structurale. Există astăzi domeniul teologie integrativă? Atunci e clar că nu avem suportul pentru aceste teze, care sunt toate în zone de intersecţie. Primatul şi Protestantismul sunt în zone de intersecţie. De ce insist pe management organizaţional este că doar acolo înţelegi structurile de decizie şi la ce folosesc, de ce s-au aşezat în Biserică astfel. La fel e şi în protestantism cu argumentarea.
4. Ajungem într-o situaţie de tipul teze istorice sunt povestiri generale non-tehnice, care au lipsuri structurale de analiză. Şi se scriu povestiri descriptive care devin parte din fundamentul insuficient de analiză pe subiect, preluat instituţional, care capătă autoritate, dar care e doar folclor, cu 10-20% din discuţie. Teologia s-a învăţat cu folclorul teologic şi nu se poate recupera zona de analiză autentică. Ecumenismul este un amestec de Tradiţie şi folclor teologic, pe care se încearcă să se obţină convergenţă.
5. Primatul şi protestantismul sunt identic în aceeaşi stare. Nu ai un manual de organizare, argumentare şi poziţie argumentativă, nu ai enorm de multe lucruri necesare discuţie, nu ai instrumentele necesare pentru progres, şi nu poţi să progresezi nici pe primat şi nici pe protestantism. Până se calibrează analiza şi discursul autentic o să dureze un timp. Fără această discuţie nu se va putea dezvolta nimic.

6. Ecumenismul nu poate fi rezolvat prin teze nestructurate corect. Trebuie teze tehnice (3)

1. Că ai avut 3 povestiri istorice, au trecut prin X mâini şi au ajuns astăzi drept „normă” pe subiect, nu înseamnă că ai teze. Ai afirmaţii primare, incipiente, contraargumentări primare, ai capete de idei, titluri de capitole, dar nu demonstraţii largi, folositoare în convergenţă. Sunt bune, corecte, dar insuficiente. Sunt un punct de plecare, nu o demonstraţie.
2. Stadiul actual al tezelor este de condensaţie de idei primare nedezvoltate. Nu ai 10 pagini pe subiect, ai 1-2 paragrafe. Tu trebuie să ajungi la 10 pagini. Condensaţia, compresia istorică, o compresie care nu poate rezolva problema, trebuie rezolvată prin sisteme de analiză autentice.
3. Principiul condensaţiei: condensează la maxim informaţia păstrează cu sfinţenie raportul 1:10, dacă poţi ajunge la 1:100 e şi mai bine. Acesta este principiul teologic de astăzi, care anulează orice posibilitate de a gândi teze mai pe larg. Dacă intri în teologie, eşti obligat să păstrezi cutumele din istorie, a nu gândi teza extrapolat ci condensat. Condensaţia, compresia, este cutuma teologică zero.
4. Compresia e bună atunci când ai o teză în spate. Dar noi nu avem tezele, ci doar folclor. Şi când comprimi folclor ce iese? Mai înţelege cineva ceva?
5. Ce faci cu o teză 1:10, te duci în dialog şi nu înţelege interlocutorul nimic şi nici tu nu înţelegi prea bine teza?

6. Ecumenismul nu poate fi rezolvat prin teze nestructurate corect. Trebuie teze tehnice (4)

1. Dacă ai trăit toată viaţa într-un folclor teologic istoric susţinut de un patriotism ortodox nu mai poţi vedea dincolo de istorie şi folclor.
2. E corect ce e în istorie, dar nu e neapărat deplin material de dialog. E bun pentru oameni, când vorbeşti cu unul, cu altul, dar materialul nu e analiză de dialog.
3. Asta este problema de 2.000 de ani, că avem parţial analize şi folclor.
4. Circuitul teologic a fost închis ermetic 2.000 de ani şi nu a vrut să audă nimic din afară. Problema trebuie rezolvată de cineva din afară, care să fi atins mai mult cele din afară şi să aibă capacitate de integrare.
5. Problema tezelor este o problemă de completitudine şi complementaritate, care trebuie rezolvată prin prezent.

7. Unde se termină Tradiția și analiza și unde începe folclorul. De la Tradiție și analiză la folclor. Diferența Tradiție-folclor (1)

1. Unde este limita între analiză şi folclor? Este simplu, unde vezi lipsă de terminologie şi analiză specifică, acolo e folclor. După câteva şi puţine idei mari, teologice sau de alt fel, începe de multe ori folclorul.
2. De exemplu în primat şi protestantism. Primatul este teză de management organizaţional aplicat care avea nevoie de o abordare specifică. Protestantismul este o teză cu idei dogmatice corecte, dar care are nevoie de un nivel de argumentare şi comunicare dedicat şi este o teză care nu are sens din punct de vedere argumentativ. Nu este suficient în ea. Este discurs popular argumentativ şi trebuie să fie un discurs tehnic.
3. Discursul istoric popular pe diferite subiecte, folclorul, a devenit informaţie şi ştiinţă, dar este doar discurs popular, nontehnic. Şi orice manager îţi spune ia şi scrie teza prin perspectiva ştiinţei respective. Pune mâna şi fă-ţi tezele corecte.
4. Întrebări de bază: ce cauţi în primat fără management organizaţional? Ai un curs de argumentare formală făcut şi un manual de argumentare şi organizare argumentativă, ai poziţie argumentativă? Atunci ce cauţi în protestantism fără argumentare? Ai management de program? Atunci ce cauţi în dialogul ecumenic/Ecumenism, fără management de program responsabil? Oriunde priveşti în discuţie prin perspectiva unor ştiinţe din afară se văd lipsuri structurale.
5. Ecumenismul are tezele necalitative, insuficient dezvoltate, acestea sunt problema zero de rezolvat. Nimic altceva. Acestea 2 sunt tezele de bază ale dialogului ecumenic care sunt într-o insuficienţă sistemică.
6. Ne uităm în direcţia greşită, şi asta pentru că **instituţional nu există capacitatea de dezvoltare teologică necesară discuţiei**, din interiorul circuitului teologic istoric. Problemă de abordare ermetică a unei probleme de deschidere.
7. Aparatul RMN necesar discuţiei există deja în cultura prezentă.

7. Unde se termină Tradiția și analiza și unde începe folclorul. De la Tradiție și analiză la folclor. Diferența Tradiție-folclor (2)

1. Patriotismul ortodox nu e o cale suficientă pentru a-i convinge pe protestanţi şi catolici că avem dreptate. Până nu o să faci ordine să separi non-tehnicul de tehnic, să separi folclorul de analiză, să îl clarifici, o să rămâi la nivel de folclor şi nu rezolvi nimic. Mai rău, îngropi problema.
2. Ecumenismul este un fel de activitate moarte. Adică mai pune ceva acolo, care e prezent în prezent. Trebuie să adaugi, să dezvolţi, să completezi, în unitate şi identitate cu istoria, pe scheletul unor idei istorice. Mai trebuie luat de la X, de la Y, de la Z, din diferite sisteme, ceva analiză, şi pus în diferite teze. Primatul este insuficient. Protestantismul este insuficient. Începe cu o abordare sistemică, de la oameni, sisteme, de la o arhitectură de soluţionare, de la o listă de probleme, cu o discuţie iniţială şi cu formate de lucru să aducă oamenii unii lângă alţii, nu cu formate în care instituţia să se vadă doar pe sine în sală, să îşi spună sieşi că face ceva – se va face ceva pe subiect când cei care se ocupă de aceste sisteme vor fi în mod real aduşi să lucreze.
3. Scriptura, Tradiţia şi Sfinţii Părinţi nu ştiau management organizaţional şi nici argumentare formală. Lucrăm pe teze de mileniul 1, nu pe abordare sistemică de mileniul 3.
4. Folclorul predat instituţional devine normă, devine parte din ştiinţa teologică în mod greşit.

7. Unde se termină Tradiția și analiza și unde începe folclorul. De la Tradiție și analiză la folclor. Diferența Tradiție-folclor (3)

1. Dacă nu se vede instrumentul autentic de analiză, terminologia specifică, este clar că vorbim despre teze populare, care nu sunt gândite corect în nivelul reprezentativ al tezei şi că teza respectivă nu are sens.
2. Primatul ca teză, nu are relevanţă, pentru că nu are nivelele de management organizaţional şi argumentare puse la punct. Protestantismul nu are sens argumentativ deplin, pentru că nu are nivelul de argumentare şi nici cel de comunicare puse la punct.
3. Nu ai ce să faci cu aceste teze în dialogul ecumenic, să fie clar. Trebuie rescrise şi ieşit dintr-un nivel de abordare populară. Abordarea populară teologică pe diferite subiecte nu este suficientă. **La nivelul la care suntem** în teologia ortodoxă şi în teologie pe diferite subiecte, **nu o să ne înţelegem cu protestanţii şi catolicii niciodată**.
4. Teologia de astăzi seamănă în unele puncte cu titluri de capitole. Trebuie pusă drojdie pe aceste idei istorice şi titluri de capitole. Trebuie mers în sens invers stilului teologic academic, ancorat deplin şi absolut în principiile conciziei maxime (condensaţiei) şi a autosuficienţei istorice. Puţină **drojdie în teze, dezvoltarea tezelor şi contestarea autosuficienţei istorice** prin **integrarea exterioară**, sunt soluţiile naturale ale discuţiei.
5. **Contribuţia nu dialogul va rezolva problema unităţii creştine.** Dar contribuţia nu poate fi potenţată din interior, pentru că e prea dificilă pentru un sistem învăţat în istorie şi colaj. Din acel sistem nu se va putea aduce contribuţia necesară problemei şi sistemul caută să scape de responsabilitate plasând discuţia în „dialog”. Sistemul teologic actual respinge ceva ce nu poate admite şi susţine, mai ales într-o lipsă cronică de deschidere. Ne trebuie teze care atunci când sunt citite să nu mai fie nevoie de dialog, cu impact major.

8. Aplicarea prezentului la istorie. Ecumenismul este un abuz larg asupra istoriei. Biserica are nevoie de un prezent, prin dialog şi deschidere

1. Dar cum? Prin deschidere.
2. Ecumenismul este doar un trecut repetat la nesfârşit. Ecumenismul este zero prezent şi este doar un abuz larg asupra istoriei. Are prea puţin din prezent, ceea ce ridică nu doar un mare semn de întrebare, ci arată imposibilitatea de a rezolva problema. Se referenţiază prea mult istoria şi istoria a devenit absolut, în loc să fie un fundament.
3. Biserica trebuie să aibă un prezent întotdeauna şi asta doar prin dialog şi deschidere faţă de prezent. Nu avem astăzi acest acord major teologic cu prezentul.
4. Soluţia autentică a problemei unităţii creştine va sta într-un acord major cu prezentul. Când auzi de fiecare dată „istoria”, este clar că discuţia este condamnată. Nici catolicii şi nici protestanţii nu au o soluţie şi ei cu siguranţă că nu vor putea produce una. Dar nu la ei este responsabilitatea de a rezolva această problemă.
5. Avem dialog cu protestanţii şi catolicii, de parcă ei ar fi responsabili să rezolve problema. Mai bine ne uităm intern, la limitările de sistem, de stil teologic şi (lipsă de) deschidere, care opresc producerea de analiză. Limitarea în analiză trebuie contestantă – nu se produce analiză de fapt.
6. Ca instituţie asta trebuie făcut, lăsată problema din mână şi găsit pe cineva să facă tezele. Asta nu se conştientizează instituţional, că nu se poate depăşi o limită de analiză. În loc să cumulezi teologie în teologi, să îi saturezi cu teologie, mai bine cauţi oameni din afară şi deschidere, pentru abordări alternative, prin prezent. Saturarea cu istorie nu este o soluţie care te împinge natural în dialog în loc de analiză. Deschiderea către exterior te împinge către o soluţie de alt tip, naturală, de analiză. Depinde unde te uiţi în problemă.

9. O analogie necesară: tehnică, strategie și tactică militară

1. Pe câmpul de luptă ai nevoie ca materialul militar, strategia şi tactica să fie aliniate. Altfel tragi la întâmplare şi nu nimereşti nimic.
2. Ecumenismul este un fel de foc de voie, dar fără niciun fel de ţintă, fără niciun fel de a nimeri vreo ţintă. Tot ce se atinge este la kilometri depărtare de orice ţintă reală.
3. Mitralierele de citate şi obuzierele/aruncătoarele de manuale de teologie, foc continuu, zero rezultate.
4. Mai bine ne oprim şi gândim acest tir teologic continuu. Tirul acesta necontrolat are o problemă. Undeva lipseşte ceva. Sau la nivel de tehnică militară (sisteme), sau la nivel de putere-calibru (demonstraţie), sau la nivel de precizie (argumentare). Astăzi se trage necontrolat, fără a se nimeni în mod real vreo ţintă teologică.
5. Ce trebuie făcut este la nivelul fiecărei dimensiuni, tehnică teologică mai puternică, putere mai mare de argumentare, o înţelegere mai precisă a obiectivelor dialogului. Adică îmbunătăţirea atât a sursei, a capacităţii teologice, dar şi a obiectivelor urmărite. De ce nu se atinge niciunul dintre obiectivele urmărite? Pentru că traiectoria argumentării şi puterea analizei sunt insuficiente. Şi aici pentru a compensa acestea este nevoie de sisteme mai puternice de suport pentru argumente şi analiză.

10. Analiza tezei Primatului (1) – Statusul tezei

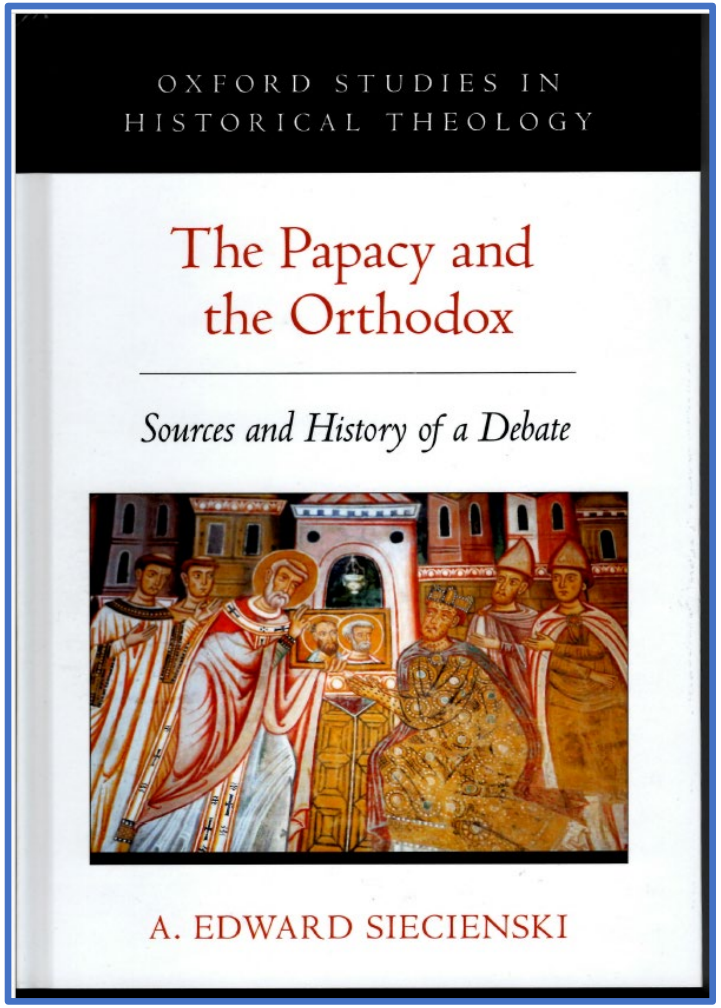
1. Statusul actual al tezei este **polemică între Răsărit şi Apus, cu un nivel incipient de afirmaţii**. **Teza primatului trebuie reluată de la zero şi trebuie rescrisă integral. Nu avem o teză principală pentru Primat**, **nu există o teză relevantă pe care să se poarte o discuţie**, şi aceasta trebuie să fie scrisă. Şi nici catolicii nu au vreuna, iar aceştia sunt încurcaţi în povestea lor istorică. De aici vine dificultatea discuţiilor.
2. Cum începem discuţia despre primat? Evaluând tezele care există astăzi, sistemele prezente în teze, nivelul de informaţie şi analiză.
3. Debusolarea generală din discuţie este văzută în numărul exagerat de lucrări scrise şi în lipsa unei „teze master", principale, referinţă, cu o analiză suficient de puternică pentru direcţionare. Există atât de multe lucrări scrise despre Primatul catolic, încât acest lucru evidenţiază **o problemă a discuţiei: nu există o teză care să ajungă la 60-80% completitudine**, să **poată fi folosită ca referinţă**. Nu există o teză relevantă pe subiect, o abordare relevantă, la un nivel suficient pentru o discuţie. Dacă am avea o teză principală am avea un nume de pus pentru această problemă. Nu avem un nume asociat cu această problemă, deci nu avem o teză. Diferite idei incipiente nu sunt teze de convergenţă, demonstraţii comprehensive, ci doar contraargumentări primare.
4. O teză completă, devine teza de facto a subiectului. Teza relevantă de direcţionare trebuie să apară în bibliografia fiecărei discuţii. Dacă ar fi existat o astfel de teză sau abordare, ar fi fost găsită în orice lucrare pe subiect, datorită acelui principiu în care ideile majore pe un subiect circulă şi devin omniprezente în fondul acelui subiect. Astăzi nu ai o teză pe care să lucrezi pentru primat.
5. Fondul de teze al Primatului ne arată că nu există o teză master, principală, referinţă, relevantă pentru un început de discuţie. De aici pornim în discuţia despre primat. Realitatea dureroasă pe astfel de subiecte este că deşi este „mult", de fapt avem destul de puţin pentru o discuţie care să aducă în creştinism convergenţă pe subiect.

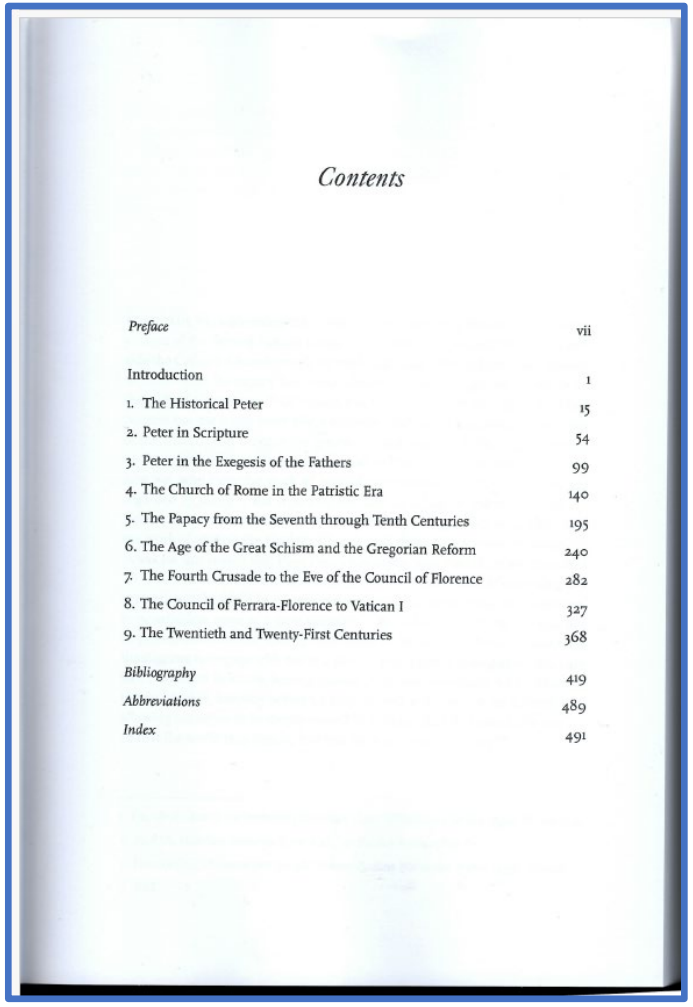
10. Analiza tezei Primatului (2-1) – Statusul tezei, într-o lucrare majoră

„**The Papacy and the Orthodox. Sources and History of a Debate**”,

A. Edward Siecieski, Oxford University Press, 2017.

Teolog ortodox, profesor universitar la Stockton University, cu mai multe lucrări publicate pentru Filioque şi Primat. Lucrările sunt scrise în urma unor granturi de cercetare cu o bibliografie excepţională.

10. Analiza tezei Primatului (2-2) – Statusul tezei, într-o lucrare majoră

1. Lucrarea „**The Papacy and the Orthodox. Sources and History of a Debate**”, A. Edward Siecieski, Oxford University Press, 2017, este o **abordare istorică a discuţiei**.
2. Are **marele merit de a parcurge relevant**, **întregul parcurs istoric al discuţiei**, cu toate personalităţile, afirmaţiile şi evenimentele relevante din discuţie. Este rezultatul unei cercetări extinse, cu o bibliografie impresionantă.
3. Concluziile lucrării:
    1. Lucrarea menţionează existenţa a foarte puţine idei relevante în istorie, prea puţine pentru o teză pe subiect.
    2. Nu regăseşte vreun nume major şi nici nu există menţiunea vreunei analize majore făcută pe subiect.
    3. **Lucrarea confirmă de fapt că nu există un nume şi nu există o analiză făcută pe subiect**. Dacă ar fi existat un nume important care să fi adus o analiză relevantă, cu siguranţă că ar fi existat un capitol dedicat.
    4. Lucrarea se încadrează într-un tipar de lucrări care parcurg extensiv istoria, pentru a găsi acolo ceva pe subiect.
    5. Toate lucrările pentru primat deviază în argumente marginale, în diferite subpuncte ale discuţiei, şi nu reuşesc să identifice structura corectă de abordare. Se vede cum lucrările se pierd în diferite devieri, fiecare într-un capăt de idee şi afirmaţie. Dacă ar fi existat o structură de analiză adusă undeva, teologii nu se pierdeau în discuţii marginale.
    6. Astfel de lucrări ne arată că atenţia principală, focusul, nu este corect, şi că nu există o structură de analizare a tezei, că tot ce se poate este o debusolare, în lipsa unei abordări de analiză structurată. Evidenţiază o **pierdere generală de focus în teză.**
4. **Pe primat nu ai pe ce să lucrezi astăzi, la nivel de analiză.** Şi aceasta este limita de pus în evidenţă în toată discuţia, unde se opreşte analiza şi cum trebuie continuată.

10. Analiza tezei Primatului (3) – Esența discuției

1. Esenţa conceptului: **Primatul spune „Biserica este prin mine. Eu sunt identitatea, legea, decizia, unitatea, eu sunt Biserica.”**
2. Biserica este prin Primat conform catolicilor, iar Primatul este o substituire a lui Hristos.
3. Primatul este o separare dar şi o ridicare a unuia dintre toţi, într-o antropologie catolică în care latinismul produce superoameni, legaţi de latinism-catolicism şi care exprimă catolicismul, care sunt peste toţi ceilalţi din Biserică. Nivelul de ridicare este egal cu Hristos, după cum şi Sf. Iustin Popovici spune.
4. Primatul doar repetă o mentalitate apuseană a „cel mai mare”, prezentă constant în discursul apusului, în nenumărate teze. Trebuie descoperit mult mai atent întregii teologii, în toate dimensiunile în care acesta pretinde în mod iluzoriu că ar fi „Cel mai mare”. Harta Imperiului Roman din secolul al II-lea ne arată această mentalitate, pe care s-a construit catolicismul, sau latinismul extins.
5. Formularea corectă a esenţei Primatului este „Latinismul prin Roma este Întâiul în Biserică”. **Catolicismul, creştinismul latin sau latinismul extins, este prin Primat-forţă.** În esenţă Primatul este repetarea „Latinismul prin Roma este Primul în Biserică”.
6. Numitorul comun al Primaţilor Romei este că sunt latini, nu că sunt din Roma. Atributul „ontologic” al Bisericii Romei este latinismul, nu Roma. Roma este doar ancora retorică pentru impunerea latinismului. Conceptul de „Roma” este doar o iluzie retorică, în spatele acestuia este bine aşezat latinismul. Imperiul Roman s-a impus prin Roma, creştinismul latin s-a impus tot prin Roma, tot prin forţă. Nu există ca atribut ontologic al Bisericii, „latinismul”, ca dat divin, precum se propune de către Apus. Latinismul nu poate fi un dat divin impus prin forţă, precum s-a practicat în Imperiul Roman, ci este doar o preconcepţie fabricată de Roma pentru sine, pentru a se impune teologic, când este în poziţia opusă, de a fi colonizată de creştinism.

10. Analiza tezei Primatului (4) - Concept, management organizațional, argumentare

Ce trebuie spus despre Primat, pe scurt, şi care sunt dimensiunile tezei:

1. Concept: Primatul este un rol eclesiologic al catolicismului, care este legat de un atribut ontologic al Bisericii Romei, atribut legat de latinism, nicidecum de Roma (latinismul prin Roma), precum se dorește-invocă. Primaţii catolici nu sunt din Roma, sunt latini, şi nici măcar latini, sunt doar supuşi mentalităţii latine, atributul ontologic care este găsit în discuţie nu este Roma, ci supunerea faţă de latinism-Roma istorică. Aceasta este esenţa conceptului de „Roma", latinismul şi supunerea faţă de acesta.
2. Concept: Primatul este un concept ontologic al Bisericii Romei, trebuind să apară în Crezul catolic, în formularea „Biserica Una, Sfântă, Catolică, Apostolică, **prin latinism-Roma**". Conceptul teologic este unul ontologic, conform catolicilor, trebuind să fi fost pus în Crez, chiar în primele Sinoade Ecumenice. Este teologie de Sinod Ecumenic.
3. Management organizaţional: este un rol executiv, CEO, util pentru organizaţii cu scopuri imediate, fiind nevoie de un astfel de rol de autoritate şi forţă în acest tip de organizaţii (precum Imperiul Roman, dar nu în Biserică, fiind un import greşit de abordare şi paradigmă, creştinismul neavând un operaţional imediat care să impună un astfel de rol, ci doar o transcendenţă). Este un concept cu totul opus celui al sinodalităţii, care este un consiliu, care trebuie să aducă stabilitate, echilibru şi să asigure transcendenţă unei comunităţi, pentru următoarele milenii. Primatul este nepotrivit pentru creştinism.
4. Argumentare: conceptul este creat prin dublă deducţie logică, forţare de context, salt logic incorect, disonanţă logică, prin fabricarea unui concept complex prin retorică teologică, măsluind un pasaj teologic biblic. Este creat prin forţare logică. Se refuză coroborarea cu alte argumente biblice, precum cel al instituirii directe a structurii organizaţionale.
5. Argumentare: reducerea argumentativă ne duce la paradigma deciziei prin **unu faţă de toţi**. Scriptura, Sinodul Apostolic, dar şi Sinoadele Ecumenice, ne arată că decizia este prin acest concept de toţi. „Părutu-s-a Duhului Sfânt şi *nouă*". Conceptul de „toţi" este omniprezent în Scriptură, în Sinoadele Ecumenice, definiţie şi practica Bisericii.

10. Analiza tezei Primatului (5) – Teologic

1. Teologic: afectează valorile primare eclesiologice (pe care le-am denumit axiologia eclesiologică), adică identitatea, legea, Persoana-comuniunea, unitatea, altele. Primatul este o modificare radicală a acestor valori primare, în care înlocuieşte identitatea-legea, participarea liberă în unitate, cu o persoană, care devine prin această ridicare un dumnezeu al comunităţii. Schimbă deplin raportarea intracomunitară, înlocuind valorile primare ale Bisericii cu o persoană.
2. Teologic: Sfinţii Părinţi au pus deja în atributul de **Catolicitate-Universalitate** al Bisericii, toată această pleiadă de atribute, decizia prin toţi, caracterul unitar, identitatea unică, unitatea Bisericii, universalitatea în sensul de valori primare asumate de întreaga Biserică. Catolicitatea redusă la nivel de noţiuni primare cuprinde aceste dimensiuni ale deciziei, caracterului unitar, identităţii şi unităţii. Teologic Sfinţii Părinţi au tratat deja discuţia pe această zonă, universalitatea arătând în esenţă fiinţa Bisericii la nivel de valori mari, unde primatul nu există ca valoare, afirmând că Biserica este prin toţi, în unitate, în caracter unitar şi universal, nu doar prin unul. Noţiunile primare din spatele atributului de catolicitate infirmă teza Primatului în integralitate, chiar la nivelul Crezului. Aici trebuia să fie pus primatul dacă Sfinţii Părinţi considerau necesar acest lucru. Primatul trebuia să stea în faţa ochilor tuturor, chiar în Crez.
3. Teologic: Sfântul Iustin Popovici a spus fericit care sunt problemele primatului, distrugerea adusă de acesta în eclesiologie. Însă această distrugere trebuie pusă în evidenţă mult mai accentuat şi asta se poate face aducând un discurs la nivelul valorilor eclesiologice primare, unde se pune mult mai bine în evidenţă ce a spus Sfântul Iustin Popovici. Primatul este poate principala erezie catolică, deoarece aşază în miezul eclesiologiei un om, ca fiind parte din ontologia Bisericii, ca atribut ontologic al Bisericii Latine, peste identitate, peste lege. De exemplu, din 10 (număr arbitrar) valori primare în catolicism ei au 11, alterând şi distrugând intern eclesiologia apusului, rupând în acelaşi timp apusul de Biserică.

10. Analiza tezei Primatului (5) - Teologic

4. Teologic: Primatul devine un principiu dominator al comunităţii, un dumnezeu, tocmai prin **poziţionarea absolută faţă de identitate, faţă de lege, faţă de comunitate, dar şi de egalitate-substituire faţă de Hristos, fiind şi „Vicar" al acestuia (adică egal, în substituire)**. Pentru primat, discuţia trebuie mutată eclesiologic la nivelul axiologiei eclesiologice (care este în esenţă un discurs eclesiologic, o modalitate de a discuta eclesiologia la nivelul valorilor primare).
5. Teologic: Primatul separă pe unul de toţi, aduce o rupere în unitatea toţi-ului, introducând **un criteriu de diferenţiere în acest toţi al Bisericii, în identitatea Bisericii**. Aceasta este „subtilitatea" de retorică teologică apuseană, în care izolează pe unul din „toţi", pe **criteriul latinismului (al Romei)**, invocat la nesfârşit drept criteriu de superioritate, criteriu care are ca unic rezultat **crearea unui principiu de rupere a unităţii Bisericii**, şi ruperea factuală a Apusului de Răsărit. Apusul şi Răsăritul sunt de fapt lucrarea paradigmelor unul faţă de toţi. **Criteriul şi principiul Romei este principiul de diferenţiere distrugător adus de Roma în discuţia eclesiologică.** De ce latinismul este diferit de restul creştinismului este întrebarea de adresat catolicilor şi cum datorită acestui atribut ontologic, reuşesc să aibă un primat, prin alegere divină, un absolut al Bisericii latine, care trebuie neapărat să fie latin. Impunerea diferenţierii latine prin retorică.
6. Teologic: Sunt 3 Primaţi de fapt, Primatul, alături de Vicariat şi Infailibilitate, care alcătuiesc această pleiadă de primaţi, de concepte de a fi primul în comunitate. Catolicismul repetă în Primat, Vicariat şi Infailibilitate, întreit, „Primul, Primul, Primul" şi „Cel mai mare, cel mai mare, cel mai mare".

10. Analiza tezei Primatului (6) - Politic, istoric

4. Politic: Primatul, Vicariatul şi Infailibilitatea, sunt doar iniţiative politice, pentru ca prin control şi autoritate instituţională pentru a „rezolva” problemele „mai uşor”. Sunt instrumente puternice de control, prezente în instituţii de forţă, construite pe forţă, preluate din practica Imperiului Roman. Creştinismul nu este construit pe instrumente puternice de autoritate, ci în puterea „adevărului”. Echilibrul şi sustenabilitatea în adevăr sunt principiile creştinismului, nu forţa instituţională, precum în catolicism.
5. Politic: Sinoadele Ecumenice sunt mecanismul istoric, care timp de un mileniu arată că **esenţa echilibrului Bisericii este un mecanism de echilibru**, nu unul de forţă. Actul fundamental al Bisericii este consensul larg în adevăr, act repetat timp de un mileniu, nicidecum instrumentele de forţă. Girate inclusiv de apus.
6. Istoric: Deciziile Sinoadelor Ecumenice sunt luate prin *toţi, pentru toate Sinoadele Ecumenice*. Pretenţia Primatului de a fi semnat şi aprobat Sinoadele Ecumenice îl transformă cel mult în secretar-cenzor pasiv timp de 1 mileniu, care a semnat dar fără contribuţie şi fără a altera conţinutul Sinoadelor. Îl transformă în cenzor inutil, dar nu în Primat. Nu a afectat de fapt actul Bisericii, deci poziţia invocată e nulă prin conţinut. Raportul faţă de actul Sinoadelor Ecumenice nu este de afectare al acestuia.
7. Istoric: Deciziile Sinoadelor Ecumenice sunt **actul istoric care girează că decizia Bisericii este prin „toţi-ul”** episcopilor şi că nu există acest concept de „unul peste toţi”. Argumentarea în acest caz trebuie legată de un act istoric major, continuu, în consecvenţă istorică, în mare de Sinoadele Ecumenice, act care să fie legat de Scriptură (Sinodul Apostolic ca exemplu, dar şi enunţul deciziei prin toţi „Părutu-s-a Duhului Sfânt şi nouă [toţi-ul Apostolic]”) şi de Sinoadele Ecumenice. **Actul cantitativ istoric este votarea Sinoadelor prin toţi**. Discuţia trebuie legată de un act istoric, al întregii Bisericii. Dovedirea actului (sinodalităţii) sau a persoanei trebuie să se facă prin actele mari istorice ale Bisericii.

10. Analiza tezei Primatului (7) - Identitate, cultură, structurare teză şi dezvoltare ulterioară

1. Identitate: „Nu mai este iudeu, nu mai este elin”. Unica identitate pe care o avem este în Hristos, identitatea creştină şi a Bisericii fiind transcendentă, nicidecum legată de latinism. Latinismul, ca şi concept ontologic propus al Bisericii (apusului), este infirmat chiar de Scriptură.
2. Cultura latină: Primatul este doar o mentalitate latină transformată în dogmă de Roma. Primatul trebuie discutat cu harta în faţă, a Imperiului Roman din primele secole, pe care se vede o mentalitate de superioritate latină (Cezar), transformată în religie şi în creştinism. Biserica nu se conduce precum un Imperiu, este alt tip de comunitate, având nevoie de o organizare în jurul actului de comuniune şi a identităţii, nu a vreunei „puteri” centrale precum Împăratul Roman.
3. Cultura latină: Primatul (mentalitatea de superioritate latină, poziţia de Cezar), alături de alte importuri, raderea bărbilor de către clerici (import din practica soldaţilor romani), togile albe ale clericilor catolici (togile albe ale senatorilor romani), statuile cultului catolic (statuile zeilor romani) şi altele, sunt acest nivel de import al latinismului în creştinismul apusean.
4. Se pot spune foarte multe despre primat, am enunţat doar câteva dintre direcţiile discuţiei. Pe larg, am scris despre Primat în volumele publicate. Nu am construit doar o teză pentru Primat, ci şi un schelet pentru un progres viitor al discuţiei, direcţiile relevante de analiză. Cred că pentru Primat şi Protestantism, tezele propuse sunt tezele de la care ar trebui începută discuţia din dialogul ecumenic, existând nu doar un suport de analiză ci şi de direcţionare pentru construirea autentică şi dezvoltarea tezelor special pentru acest scop. Cred că sunt punctele corecte de plecare în discuţia despre cele două teze.
5. https://mihaiandreialdea.org/romania-a-k-a-imperiul-roman-scurta-istorie/
6. https://www.libertatea.ro/lifestyle/imperiul-roman-20-de-lucruri-nestiute-3789323

10. Analiza tezei Primatului (8) – Harta Imp. Roman Sec. II

Primatul, **mentalitate apuseană** transformată în dogmă, expresia mentalităţii ***Roma, caput mundi***, şi a **conceptului de Cezar**, importate în creştinism.

De aici a plecat apusul în discuţie, nu de la Scriptură. **Originea primatului este această hartă/mentalitate**, nu Scriptura. Teologia apuseană doar a fost măsluită după hartă.

Catolicismul este un fel de sincretism între latinism şi creştinism, în care concepte puternice din cultura latină au fost importate în Apus şi au transformat definitiv creştinismul apusean.

10. Analiza tezei Primatului (9) – Concluzii

1. **Teza Primatului trebuie rescrisă integral**, la nivelul întregii Bisericii, pentru a avea o teză principală, referinţă, o poziţie în această teză. Dpmdv. astăzi avem doar 20% din teză.
2. **Teza trebuie adunată într-o poziţie ortodoxă coerentă**, folosind şi o abordare integrativă. Şi trebuie să avem un schelet de lucru, cu direcţiile majore şi ideile principale ale discuţiei.
3. Nu se poate lucra în subiect cu 100 de volume pe un subiect, fiecare propunând câte un capăt de informaţie, sau afirmaţii în diferite direcţii, sau o deviere a discuţiei în diferite idei marginale.
4. La fel este şi protestantismul, dpmdv. având doar 10% din necesar, având nevoie de completări majore în diferite direcţii.
5. Accentul dialogului ecumenic este în esenţă în aceste două teze şi pe acestea trebuie să discutăm extensiv cum le rezolvăm. Odată ce vom avea o soluţie pentru acestea două, restul se vor rezolva după model.
6. Consider că în volumele publicate pe subiect, am adus atât direcţiile majore cât şi ideile principale, pe care să se poată lucra pentru a crea o teze ale Ortodoxiei. În acest mod de fapt trebuie procedat în tezele ortodoxe, în care renunţăm la preconcepţii că am avea de fapt tezele. Tezele actuale sunt insuficiente şi trebuie aduse la un nivel de claritate mai bună.
7. Iar **tezele nu mai trebuie lucrate individual şi nici prin perspectivă istorică**, ci doar integrativ şi în forumuri largi. **Se lucrează exclusiv în grupuri foarte largi de discuţii, 50-100 de contribuitori, cu management responsabil**, integrativ, cu discuţii la 2-4 săptămâni pentru fiecare punct din teză, pentru a nu îngropa tezele în abordări istorice. Individualitatea îngropă problemele complexe. Complexitatea problemelor mari se gestionează colectiv, în formate largi de lucru, la nivel instituţional-plenar. De aceasta am avut Sinoadele Ecumenice.

Unitatea Ortodoxă

Mulţumesc tuturor care au avut răbdarea să urmărească acest podcast.
Podcasturile sunt publicate pe platforma Unitatea Ortodoxă, youtube şi site.
Doamne ajută.

Unitatea Ortodoxă

Platformă ortodoxă de dialog pentru problemele mari ale Bisericii

YouTube: @unitatea-ortodoxa
Web: https://unitateaortodoxa.ro